

Paár Ádám:

Az „amerikai szocializmus” ellensége – az amerikai jóléti állam és a Tea Party mozgalom

2009-ben az amerikai közvélemény egy új nevet tanult meg: Tea Party, vagyis Teadélután. A meglepő nevet egy alulról szerveződő (grass-roots) protest mozgalom viseli, amelyik az amerikai értékrend, az egyéni szabadság és a szabad verseny alapján támadja Barack Obama egészségügyi reformját, és harcol a „szocializmusnak” nevezett jóléti fordulat megakadályozásáért. Valójában az Egyesült Államokban nem fenyeget semmiféle „szocializmus”. A „teadélutánosok” a kifejezést sajátosan libertariánus módon értelmezik, a fogalomba sűrítik mindazt az ellenszenvet, amelyet éreznek: egyrészt a szabad versenyt torzító „irányított kapitalizmussal”, a monopóliumokkal, és az állami gyámkodással, másrészt a szövetségi kormányzat hatáskörének növekedésével szemben.

Vajon jogos-e a „teadélutános” tömeg félelme az „amerikai szocializmus” kialakulásától? Tanulmányomban bemutatom a jóléti állam amerikai történetét, majd a Tea Party kialakulását, és elveit a két meghatározó témában, a gazdaság és egészségügy területén. Tézisem szerint a Tea Party nem szélsőséges, hanem jellegzetesen libertariánus mozgalom, amelyik a jóléti állam amerikai történetének és a Friedrich August Hayek nevéhez kötődő libertariánus gazdaságelmélet összefüggésrendszerében értelmezhető

2009-ben az amerikai közvélemény egy új nevet tanult meg: Tea Party, vagyis Teadélután. A meglepő nevet egy mozgalom viseli, amelyik az amerikai értékrend, az egyéni szabadság és a szabad verseny alapján támadja Barack Obama egészségügyi reformját, és harcol a „szocializmusnak” nevezett jóléti fordulat megakadályozásáért. Tézisem szerint a Tea Party nem szélsőséges, hanem patrióta hívószavakat alkalmazó, libertariánus filozófiájú, alulról szerveződő (grass-roots), elitellenes (protest) karakterű mozgalom, amelyik az egyéni szabadságot és a szabad piacot kívánja megőrizni, és erről az alapról fogalmaz meg kritikát az Obama-adminisztráció (és tágabban az egész politikai elit) tevékenységével szemben.

A Tea Party elsődleges célja az adónövelés és a kormányzati túlköltekezés megakadályozása, az egyéni kezdeményezőkézségen alapuló kapitalizmus, valamint a föderalizmus védelme, amelyik körülhatárolja a szövetségi kormányzat és a tagállamok jogait.

• Paár Ádám, politológus 2010 óta a Méltányosság Politikaelemző Központ elemzője. Jelenleg az ELTE doktorandusza. Fő kutatási területe a 19-20. századi magyar és nemzetközi pártok és pártrendszerek, a protest mozgalmak, az amerikai pártrendszer, valamint a választási társadalomtörténet. Disszertációját a Győr-Moson megye 1922-1947 közötti választási társadalomtörténetéről írja. Jelenleg a Tea Party történetében és szerveződésében folytat kutatásokat.

Ebből az ideológiai és gazdaságpolitikai alapállásból érthető az Obama-adminisztrációval szembeni harcias retorika: a teadélutánosok azzal támadják Obamát, hogy „szocializmust” épít. Valójában „szocializmus” alatt a libertariánus társadalom- és gazdaságfilozófiától idegen „jóléti államot” értik, amelyik szükségszerűen együtt jár a szövetségi kormányzat hatalmának növekedésével.

Korábbi tanulmányomban a Tea Party amerikai eszmetörténeti és politikatörténeti gyökereit, politikai napirendjét, valamint szimbólumrendszerét elemeztem.¹ Mostani írásom nem az „eszme”, hanem a „gyakorlati elvek” felől közelít a mozgalom ideológiájához: tárgyát a mozgalom konkrét gazdaság- és társadalompolitikai elvei képezik. Ezeknek az összegyűjtését megnehezíti, hogy a társadalompolitikát leginkább a negatív viszonyulás jellemzi – a Tea Party leginkább abban szilárd, hogy mit *nem* akar (adónövelés, kötelező állami egészségbiztosítás, jóléti állam).

Mivel hipotézisem szerint a Tea Party hívószavai a rettegett „szocializmus”, pontosabban a jóléti állam diabolizálása köré sűríthetők, ezért a gazdaság- és társadalompolitikai elvek megértéséhez a jóléti államhoz való viszony szolgálhat kulcsként. Tanulmányomban bemutatom a jóléti állam fogalmával kapcsolatos diskurzust, majd a jóléti állam Hayek által megfogalmazott libertariánus kritikáját. Mivel a Tea Party is a libertariánus értékrend alapján szerveződik, ezért Hayek nézetei kulcsként használhatóak a Tea Party törekvéseinek, motivációinak megértéséhez.² Ezt követően ismertetem az amerikai jóléti állam megteremtésére irányuló kísérletet. Ez a folyamat a roosevelti New Deal-lel kezdődött, a Reagan nevével fémjelzett neokonzervatív fordulat félbeszakította, hogy a 90-es években Bill Clintonnal óvatosabban folytatódjon, majd George W. Bush két ciklusában lefékeződött. Obama idején viszont ismét a jóléti állam irányába látszik elmozdulni az ország. Ezután röviden bemutatom a Tea Party történetét. Tekintve, hogy számos tanulmány olvasható a mozgalomról, néhány magyar nyelven is, ezért nem tekintem feladatommak, hogy részletesen vizsgáljam annak történetét, ezért csak genezisére, valamint a témám szempontjából legfontosabb fejleményekre utalok.³ Ezután vizsgálatomat a gazdaságra és az egészségügyre szűkíttem le, mivel ezeken a területeken a lehangosabb a Tea Party kritikája.

Mi a jóléti állam?

Először a címben szereplő „jóléti állam” kifejezés tartalma szorul tisztázásra. Természetesen nincs lehetőség a jóléti állammal kapcsolatos könyvtári szakirodalom ismertetésére, ezért csak röviden utalok a jóléti állam fogalmával kapcsolatos legfontosabb

¹ Paár Ádám: „(Ellen)forradalmi mozgalom az Egyesült Államokban? A Tea Party eszmetörténeti és politikatörténeti gyökerei.” *Kül-Világ*, Vol. 10. No. 1. (2013), 20-38. o. <http://www.kul-vilag.hu/2013/01/paar.pdf>

² „What is this thing Hayek called »rule of law«”. *Economist*, 2010. október 6. http://www.economist.com/blogs/democracynamerica/2010/10/times_and_tea_party, internetről letöltve: 2013. december 2.

³ A Tea Party történetével kapcsolatos magyar nyelvű cikkek, tanulmányok: Unger Anna: „It’s Party Time”. *Magyar Narancs*, 2010. szeptember 2., http://magyarnarancs.hu/kulpol/amerika_jobbszele_-_its_party_time-74481, internetről letöltve: 2012. szeptember 10., Békés Márton: „Kiábrándult Amerika”. *Jobbklikk*, 2010. november 6. <http://jobbklikk.hu/index.php?Cikk=432>, internetről letöltve: 2013. október 1., Paár Ádám: i. m. 20-38. o.

elméletekre.⁴ *Nicholas Baar* a jóléti állam két funkcióját különíti el: a szegénység csökkentését, a javak és szolgáltatások újraelosztását egy igazságosabb társadalom érdekében (amelyet „Robin Hood-funkciónak” nevez), illetve a biztosítási rendszerek működtetését, fenntartását („malacpersely-funkció”).

Baar igyekszik megcáfolni azt a leegyszerűsítést, hogy a jóléti államra csak a szegénység enyhítése érdekében van szükség: szerinte akkor is szükség lenne jóléti államra, „*ha valamilyen csodának köszönhetően a szegénység és elosztás valamennyi problémája megoldódna.*”⁵ Maga Baar is utal azonban arra, hogy a jóléti állam határai nincsenek körülhatárolva.⁶ A jóléti állam, ellentétben a közhiedelemmel, története során soha nem nélkülözte az öngondoskodás különböző formáit: az államon kívül más szereplők is részt vettek és vesznek a jólét megteremtésében, így a családok, a kisközösségek, az önkéntes segítő szervezetek, a szövetkezetek. Az állam adókedvezményekkel támogathatja az öngondoskodást. Nem igaz tehát az, amellyel a Tea Party támadja a jóléti államot, miszerint az szükségszerűen a központi államigazgatási szervek hatalmának növekedését, az egyéni kezdeményezések kioltását, és a produktivitás csökkenését idézi elő.⁷

A jóléti államot gyakran összekeverik a fogyasztói társadalommal, holott a bőséges fogyasztás még nem feltételezi a javak és szolgáltatások újraelosztását és a széleskörű társadalombiztosítást: az Egyesült Államok fogyasztói társadalom, de soha nem vált valódi jóléti állammá, noha több elnök idején (Lyndon B. Johnson, Bill Clinton, és most Barack Obama) történtek kísérletek az európai jóléti állam valamilyen szintű adaptálására. Valójában a jóléti állam fogalma nem a gazdag államot jelöli, hanem azt, *amelyik különböző szolgáltatásokkal, kiterjedt társadalombiztosítás és transzferek útján a szociális biztonságot garantálja polgárai részére.*⁸

A jóléti államnak többféle típusa különböztethető meg. Az egyik közkeletű tipológia a dán Gosta Esping-Andersen nevéhez kötődik, aki a szociáldemokrata, konzervatív-korporatív és a liberális típusú jóléti államot különítette el. A szociáldemokrata modell jellemzője, hogy az egyének és családok biztonságáról bőkezű társadalombiztosítási rendszerek gondoskodnak, a juttatások jogosultsági elve pedig az állampolgárság (alanyi jog). Az állam a jóléti rendszer domináns szereplője, az öngondoskodás mértéke kicsi. Ez a modell leginkább a skandináv országokra jellemző. A konzervatív-korporatív modellben a juttatások mértéke erősen függ a munkavégzéstől, a juttatások leképezik a társadalombiztosítási járulékfizetés mértékét. A modell klasszikus hazája a kontinentális Európa. A liberális típusú jóléti államban a juttatások jogosultsági elve a rászorultság. Ebben a modellben a legnagyobb az öngondoskodás mértéke: az állami szolgáltatások gyakran rossz minőségűek, ezért a családok, a piaci és nonprofit szereplők, egyházak nagymértékben kiveszik a részüket a jóléti programok és szolgáltatások

⁴ A jóléti állam elméletével kapcsolatos legfontosabb magyar nyelvű munkák: Szamuely László: *A jóléti állam*. Magvető, 1985., Ferge Zsuzsa-Lévai Katalin: *A jóléti állam*. ELTE, 1991., Csaba István- Tóth István György: *A jóléti állam politikai gazdaságtana*. Osiris, 1999., Tomka Béla: *A jóléti állam Európában és Magyarországon*. Corvina, 2008., Nicholas Baar: *A jóléti állam gazdaságtana. A nagy ellátórendszerek működésének összefüggései*. Akadémiai Kiadó, 2009. A felsorolás nem tartalmazza az egyes országok (így Magyarország) jóléti rendszereire vonatkozó munkákat.

⁵ Baar: i. m. 17-18. o.

⁶ Uo. 41.

⁷ Uo. 40.

⁸ Tomka: i. m. 7. o.

szervezéséből. Nagy-Britannia és – bár nem tekinthető kifejezetten jóléti államnak – az Egyesült Államok rendszere feleltethető meg ennek a modellnek.⁹ A szegénység mértéke a liberális jóléti államokban a legmagasabb, ugyanakkor az állam kiegyenlítő szerepe itt a legkisebb. Természetesen minden tipológia szükségszerűen leegyszerűsítő, és a fentiekén kívül más modellek (pl. mediterrán, radikális, posztkommunista) is léteznek, sőt az egyes rendszerek idővel közeledtek egymáshoz, így kérdés, hogy beszélhetünk-e még tiszta modellekről.¹⁰

Noha bizonyos szociális reformokra a legfejlettebb országokban már a 19. század végén sor került, a jóléti állam fénykora vitathatatlanul a II. világháború utáni időszak, amikor egész Európában kiterjesztették a társadalombiztosítási rendszereket, mindenhol állami feladatként jelentkezett a betegekről, öregekről, a társadalom elesett tagjairól való gondoskodás. Nyugat-Európában a szociáldemokrácia és a kereszténydemokrácia, vagyis a klasszikus bal- és jobboldal két meghatározó vezető ereje együttes vívmányának tekinthető a jóléti állam.

Hayek és a libertariánus kritika

A jóléti állammal szemben sokféle bírálat megfogalmazódott, a marxistáktól kezdve a konzervatívokig. Tanulmányomban csak az individuál-liberális, libertariánus bírálatra szorítkozom, amelyik kimutatható a Tea Party eszmerendszerében. A libertariánusok a 19. századi angol és amerikai individualista liberalizmust konzerválják, az egyén szabadságát mindenek fölé helyezik, és támadják az állami beavatkozást. Az ősforrásnak Friedrich August Hayek *Út a szolgáláshoz* című könyve tekinthető, amelyik 1944-ben jelent meg. Hayek mindenfajta állami tervezést a totalitarizmus felé való elkanyarodásnak minősített, így az amerikai New Deal, az angol Munkáspárt jóléti programját, a német nemzetiszocializmust és a szovjet államszocializmust a szabadságra nézve egyformán veszélyesnek ítélte, még ha nem is tekintette őket egylényegűnek.¹¹

Hayek *„Anglia szocialista értelmiségéhez intézett felhívásként”* írta meg a könyvet, ezért óvatosan fogalmazott. Azt cáfolta ugyan, hogy a szocialisták programja eredendően totalitárius, sőt utalt demokratikus eszményeikre – de félőnek tartotta, hogy a központi tervezés, az állam megnövekedett hatalmán keresztül, végül mégiscsak diktatúrához vezet.¹² Ellentétben a közkeletű vélekedéssel, a libertariánus Hayek nem mindenfajta tervezést ellenzett, csupán azt, amelyik a szabad verseny kiiktatását, helyettesítését célozza, könyvében ilyen értelemben használta a *tervezés* fogalmát (azt nem tagadta, hogy a kapitalizmus működéséhez is szükség van tervezésre, amelyik a verseny hatékonyságát növeli, de a tervezés ezen formáit nem tárgyalta).¹³ Az osztrák-angol közgazdász mindenekelőtt az állami tervezés ellensége volt, mert

⁹ Tomka: i. m. 41-45. o.

¹⁰ Richard M. Titmuss egy másféle tipológia szerint reziduális, munkateljesítményre alapozó és intézményesült jóléti államot különböztet meg. Uo. 40. o.

¹¹ E tekintetben elegendő Hayek amerikai kiadáshoz írott előszavát idézni: „Tizenkét esztendővel ezelőtt sokak számára csaknem szentségtörésnek számított az a fölvetés, hogy a fasizmus és a kommunizmus egyszerűen csak különböző változatai annak a totalitarizmusnak, amelyet az összes gazdasági tevékenység központi ellenőrzése tendenciálisan létrehoz, mára viszont ez csaknem közhellyé vált.” Friedrich A. Hayek: *Út a szolgáláshoz*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1991. VII. o.

¹² A totalitarizmus elméletéről: Bayer: i.m. 327-335. o.

¹³ „Egész kritikánk kizárólag a verseny ellen irányuló tervezést támadja, azt a tervezést, amelyet a verseny helyére akarnak állítani. Ez annál is inkább fontos, mivel könyvünk keretei között nem térhetünk ki annak a tervezésnek a

érvelésében minden ilyen kísérlet a szocializmushoz vezet – amit Hayek egyenlőnek tartott a szolgassággal. Elutasította a monopóliumokat is, mert szerinte azok jogosulatlanul megváltoztatják a kapitalizmus játékszabályait, amelyet a szabad egyének elfogadtak. A monopóliumokban a szabadságra leselkedő legnagyobb veszélyt látta, még kapitalista keretek között is.¹⁴ Hayek tehát, ellentétben a leegyszerűsítő interpretációkkal, *nem mindenfajta* kapitalizmust védelmezett, kizárólag annak *szabad versenyes* változatát, és tagadta, hogy az átadja helyét a *monopolkapitalizmusnak*.

Hayek individuál-liberális nézetei saját korában sok tekintetben már konzervatívnak minősültek, azonban ő következetesen elutasította, hogy konzervatívnak tekintsék.¹⁵ A konzervatívoknak is felrótta, hogy hajlamosak a paternalizmusra és az állam eszményítésére, noha elismerte, hogy az egyén szabadságainak védelmében a liberálisok és a konzervatívok közös platformon állnak a központi tervezéssel szemben.¹⁶ Hayek ideája az a rend, amelyet a „Törvény Uralmának” nevez: a kormányzat feladata azoknak a játékszabályoknak a biztosítása, amelyek keretén belül az *egyén* „szabadon követheti céljait s vágyait, s biztos lehet abban, hogy a kormányzat erőit nem alkalmazza szándékosan az ő törekvéseinek a megakadályozására.” A kormányzat nem írhatja elő az egyéneknek, hogy milyen célokat kövessenek, mert azzal már az önkényesség útjára tévedne.¹⁷

Hayek mellett érvelt, hogy az igazi erkölcs alapja az egyéni felelősségvállalás és a szabad választás lehetősége: az individuumok egységes rendszerbe való belekényszerítése megfosztja az egyént a döntés szabadságától. Megkockáztatja az állítást, hogy az ilyen egységesítés a közöny forrása, mert hiszen úgyis „*az állam mindenről gondoskodik*”: szerinte az állami gondoskodás pusztító önzést eredményez, míg az individualizmus mindenkinek lehetőséget ad az erkölcsi normák és eszmények követésére (ne feledjük, hogy Hayek az angol társadalom viszonyaiból indult ki, ahol az egyházi és civil filantrópiának hagyománya volt). Hayek a demokrácia autentikus hordozójának a helyi önkormányzatot tartotta, szemben a nagy központi szervezetekkel, amelyek működése áttekinthetetlen az egyén számára.¹⁸

A könyv megírásától 35 évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy a libertariánus osztrák-angol közgazdász és követőinek (pl. az ugyancsak közgazdász Milton Friedman) nézetei politikai erővé formálódjanak – ez Margaret Thatcher (1979) és Ronald Reagan (1980) megválasztásával következett be. Hayek és Friedman nézetei az egyéni szabadságról, szocializmusról és jóléti államról sehol nem találtak olyan megértő közegre, mint az Egyesült Államokban, ahol, ellentétben Európával, az „erős kormányzat” iránti hagyományos

tárgyalására, amelyre azért van szükség, hogy a verseny a lehető leghatékonyabb és legelőnyösebb legyen.” Hayek: i. m. 71-72.

¹⁴ Hayek: i. m. 69. o.

¹⁵ Hayek: Miért nem vagyok konzervatív? In: Uő.: *Piac és szabadság: Válogatott tanulmányok*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1995. 420-435. Hayek nézetrendszerének liberális és konzervatív összetevőit elemzik: Bayer: i. m. 297., Békés Márton: „A spontaneitás ideológiája. Konzervatív Hayek-kritika”. *Kommentár*, No. 2. (2008), 83-94. o., Balázs Zoltán: „A spontán rend valósága. Válasz Békés Mártonnak”. *Kommentár*, No. 3. (2008), 98-102.o.

¹⁶ Hayek nézeteit liberálisnak definiálta, ezért is vette meglepően tudomásul, hogy az Egyesült Államokban a „liberális” szót a baloldali nézetek képviselői alkalmazták magukra, és a konzervatív ellenfelek is így jelölték őket. Uo. X-XI. o.

¹⁷ Hayek: i. m. 108. o.

¹⁸ Hayek: i. m. 273-274., 301. o.

ellenérzések mélyen gyökereztek a társadalomban. Az individualista tradíciók találkoztak a jóléti állam amerikai válságjelenségeivel.

A jóléti állam amerikai története

Közismert, hogy az Egyesült Államokban mindvégig gyenge volt a jóléti állam, amelyik 1945 után Nyugat- és Észak-Európa általános modelljének tekinthető. Azonban hiba lenne az amerikai társadalmi és gazdasági modellt statikusnak felfogni. Az elmúlt száz évben az állami szerepvállalás folyamatosan növekedett. Ez azonban hosszú történet volt.

A 19. század végén, amikor a kor leggyorsabban iparosodó európai országában, a Német Császárságban Bismarck kialakította a társadalombiztosítás rendszerét, az amerikai elit elutasítóan viszonyult az állami szabályozáshoz a szociális kérdésben. A sajtó és az irodalom táplálta azokat a mítoszokat, amelyek arról szóltak, hogy „Amerika a korlátlan lehetőségek országa”, ahol mindenki számára biztosított a „rongyokból a gazdaságba” jutás (*rags-to-riches*) esélye, és azok, akik szegények maradnak, csakis maradiak, lusták, vagy tudatlanok lehetnek.¹⁹ A századfordulón azonban a válság sújtotta farmerek és a munkások, majd progresszív értelmiségiek mozgalmi követelték az élet- és munkakörülmények javítását, a monopóliumok és trösztök uralmának széttörését, a bankok és vasúttársaságok megregulázását, mindehhez pedig a kormány hatalmának növelését.²⁰ Lassan elfogadottá vált, hogy az államnak szociális feladatai (is) vannak a polgáraival szemben. De az igazi áttörés az 1930-as években, a gazdasági világválság hatására következett be.

A Demokrata Párt által elindított New Deal fordulópontot eredményezett az állam szociális beavatkozásának elfogadtatásában. A párt vállalta a társadalom szegény tagjainak a védelmét, kiállt a gazdasági egyenlőtlenségek orvoslása mellett, és támogatta a szövetségi állam hatáskörét. A Republikánus Párt ellentétes irányba mozdult el: 1945 után a hagyományos laissez faire liberalizmust képviselte, erről az alapról bírálta a New Deal-t, hangsúlyozva, hogy az a fasizmus és a szocializmus irányába tett lépés. Emellett a Republikánus Párt erőteljesen kritizálta Washington az államok belső ügyeibe való beavatkozásért.²¹

Ez magyarázza, hogy a 20. század nagyobb részében a jóléti állam felé tett lépések a demokrata párti kormányokhoz fűződnek, míg az ellentendenciákat a Republikánus Párt karolta fel. Persze, csak a politika felhőrégiójában volt ennyire egyszerű a kép, a mindennapokban az, hogy egy politikus melyik régióban élt, fontosabb volt, mint az, hogy melyik párt tagja: a déli államok demokratái konzervatívabbak voltak, mint északi párttársaik, míg a Republikánus Párton belül továbbra is létezett egy szociálisan érzékeny irányzat.

¹⁹ Ezekről a mítoszokról, amelyek a későbbi neokonzervatív ideológia elméleti alapját képezték, részletesen ír: Bayer József: A politikai gondolkodás története. Osiris, 2003. 306-367.o.

²⁰ Charles Sellers-Henry May-Neil R. McMillen: Az Egyesült Államok története. Maecenas, 1995. 231-240., 260-263.o.

²¹ Nem volt magától értetődő ez a megosztottság, hiszen a polgárháború idején a republikánusok léptek fel a szövetségi kormányzat megerősítéséért, és tagadták a déli államok jogait saját társadalmi és gazdasági rendszerük fenntartására (ld. rabszolgatartás kérdése), az afroamerikai kisebbség érdekében tett intézkedések és a 20. század elején hozott trösztellenes törvények pedig megágyazhattak volna egy baloldali Republikánus Pártnak is. Azonban a progresszív irányzat kiválásával a Republikánus Párt társadalmi konzervativizmusa markánsá vált. Sellers-May-McMillen: i.m. 268-269.o.

A New Deal reformjai (1935: társadalombiztosítási törvény, 1938: minimálbér bevezetése és a munkaidő maximálása) mérföldkövet jelentettek a jóléti állam felé tett úton. Az 1940-70-es években az egymást követő kormányok egészségügyi és oktatási reformjaival az ország közelebb került az európai jóléti modellekhez, bár a skandináv, brit vagy német rendszer színvonalát soha nem érte el.²² Kennedy és Johnson reformjai segítettek egyben tartani az ún. „roosevelti koalíciót”: a kékgalléros munkások, a nyugati és déli államok lakosai, liberálisok, katolikus és zsidó bevándorlók, és afroamerikaiak szövetségét – amelyet legutóbb Barack Obamának sikerült ismét egybekovácsolnia.²³

Számos kritika érte a szociális gondoskodást. A morális alapról bírálók a 17. századi „puritán erkölcs” normáit kérték számon. Szerintük az állami gyámkodás ellentétes az első, puritán telepesek által átörökített hagyományokkal, amelyre a társadalom épül, és az állami gondoskodás a lustaságot, az állhatatlanságot, a henyélést és a normaszegést jutalmazza. Mások úgy vélték, hogy a bőkezű szociális gondoskodás haszonélvezői a hagyományos értékeket elutasító életmód-szubkultúrák tagjai lesznek. Ronald Reagan, Kalifornia kormányzója sokak felháborodásának adott hangot, amikor panaszkodott, hogy a jóléti rendszer „*terhességre ösztönzi a tizenéves lányokat, és támogatást nyújt a hippie közösségeknek a szegény lakosság kárára.*”²⁴ Gyakorlatiasabb közgazdasági szempontból sokan felhívták a figyelmet a kormányzati költségek korlátos voltára, a bürokrácia létrejöttére, és a „potyautas-jelenségre”: arra, hogy egyre többen berendezkednek az „államból való élésre”, és így szükségszerűen a szolgáltatások is egyre rosszabb minőségűek lesznek.

Reagan gyökeresen szakított elődei politikájával. Az elnök átültette a gyakorlatba a Milton Friedman által képviselt neoliberais közgazdasági irányzat programját, amelyik Hayek elvein alapult. Reagan, angol kollégájával, Margaret Thatcherrel együtt, elkötelezett volt a gazdasági szabadság növelésére, akár a jóléti kiadások és szolgáltatások visszaszorítása árán is. Reagan sikert könyvelhetett el a munkanélküliség és az infláció csökkentésében (10,6%-ról 5,6%-ra, illetve 13,5%-ról 4-6%-ra), de szélesre nyílt az olló a leggazdagabb és legszegényebb amerikaiak között: a társadalom leggazdagabb 10%-ának a jövedelmei 41%-kal növekedtek a reagani korszakban, míg a legalacsonyabb jövedelmű 30% tovább szegényedett.²⁵

A kilencvenes években világos volt, hogy a neokonzervatívnek nevezett reaganithatcheri irányzat meggyengülése ellenére sem az Egyesült Államokban, sem Nagy-Britanniában nem lehet visszatérni az 1960-as, 70-es évekhez, a jóléti rendszereken végrehajtott korrekciók mindenképpen szükségesek. Bill Clinton, tényként elfogadva a reagani kormányzás örökségét, nem is tért vissza a johnsoni politikához, inkább óvatosan „munkaalapú jóléti államot” (*workfare to welfare state*) épített ki, amelyik az állami gondoskodás helyett az egyén felelősségére helyezte a hangsúlyt. A Clinton-adminisztráció a gazdaság élénkítése

²² A roosevelti programot követték a trumani (1946: teljes foglalkoztatottsági törvény), majd a johnsoni reformok (1965: oktatási törvények, 1965: az idősek és a legszegényebbek számára Medicare és Medicaid programok elindítása). A republikánus Nixon folytatta az állami szabályozás kiterjesztését az oktatás, egészségügy és környezetvédelem terén. Közben a polgárjogi törvények (1964, 1968) felszámolták a faji elkülönítést, megnyerve a Demokrata Párt számára az afroamerikai lakosság támogatását. Ld. Hahner Péter: Az USA elnökei. Animus, 2012. 240-241., 260-285.

²³ Kenneth Janda-Jeffrey M. Berry-Jerry Goldman: *Az amerikai demokrácia*. Osiris, 1996. 203.o.

²⁴ Baar: i.m. 83. o.

²⁵ Sellers-May-McMillen: i.m. 417., Baar: i.m. 92.

érdekében fájó lépésekre kényszerült. Például megszüntették a családi pótlékot, arra hivatkozva, hogy az a válások és az egykeresős családok növekedéséhez, vagyis a mélyszegénység újratermelődéséhez vezet. A kedvezőtlen lépéseket más intézkedések ellensúlyozták (a minimálbér növelése, az újszülött vagy beteg gyermeket nevelő szülők részére nyújtott fizetés nélküli szabadság).²⁶

George W. Bush kormányzása kezdetén az „együtt érző konzervativizmus” hívószava azt sugallta, hogy – a Demokrata Párt enyhén „jobbra” tolódására reflektálva – a republikánus kormány egy, a korábbi évtizedeknél „liberálisabb” kormányzást fog megvalósítani.²⁷ A Bush-adminisztráció azonban intézkedéseivel hamar kiábrándította azokat, akik szociálisan érzékeny republikánus kormányzásban reménykedtek (pl. a legszegényebbek egészségügyi ellátását szolgáló Medicaid forrásainak szűkítése, a lakbérek felemelése).²⁸ A második ciklus során a társadalombiztosítás reformja (amelyik az öngondoskodás elve alapján részvény- és kötvényalapokba fektethető személyes nyugdíjszámlákat hozott volna létre) meghiúsult a Demokrata Párt ellenállása miatt.²⁹

A Bush-adminisztrációval szembeni széleskörű ellenszenv megágyazott a Demokrata Párt és jelöltje, Barack Obama 2008-as győzelmének. Obama jó érzékkel a „remény” hívószava köré építette fel kampányát. Az új elnök a felosztó-kirovó jellegű állami (föderális) alapszintű egészségbiztosítási rendszer kialakítását, a biztosítás rendszernek mintegy 30-47 millió amerikai állampolgárra való kiterjesztését hirdette meg elsődleges célként. 2010. március 23-án Obama aláírta az egészségbiztosítási törvényt, amelyet két évvel később a Legfelsőbb Bíróság megerősített (a nagyfokú megosztottságot jelzi, hogy a bírák 5:4 arányban fogadták el a törvény jogszerűségét).³⁰ Az amerikai társadalom újabb lépést tett az európai típusú jóléti állam irányába.

²⁶ „Power of Progressive Economics: The Clinton Years”. *Center for American Progress*, 2011. október 28. <http://www.americanprogress.org/issues/economy/report/2011/10/28/10405/power-of-progressive-economics-the-clinton-years/>, internetről letöltve: 2013. december 1. Pavics Lázár: *A hazai foglalkoztatás tragikus helyzete és az okok vizsgálata*. 2010. július. Készült a „Zöld gazdaságélénkítés – Környezetgazdászok kiútkeresése” című kutatás keretében a Foglalkoztatási és Szociális Hivatal megbízásából a Gazdasági és Szociális Tanács felkérésére. 399. o.

²⁷ Ira Chernus: „‘Compassionate Conservatism’ Goes To War”. *Common Dreams. Building Progressive Community*, 2001. november 10.

<http://www.commondreams.org/views01/1110-05.htm>, internetről letöltve: 2013. november 16.

Paul Krugman: „Compassionate conservatism”. *The New York Times*, 2008. január 28.

<http://krugman.blogs.nytimes.com/2008/01/28/compassionate-conservatism/?r=0>, internetről letöltve: 2013. november 16.

²⁸ Ugyanakkor a Bush-adminisztráció kifejezetten aktívnak bizonyult az oktatásügy terén: felismerve az oktatási rendszer gyengeségeit, az iskolák közötti területi egyenlőtlenségeket, 39%-kal növelte a szövetségi kormányzat oktatásügyi forrásait, amelyet döntően a szegény családokból származó diákokat oktató iskolákra fordítottak. Hahner: i.m. 328-329., George W. Bush: *Döntési helyzetek*. Ulpius-ház, 2010. 338-339.

²⁹ Bush: i. m. 365-370.

³⁰ Hahner: i.m. 338.

A Tea Party és az obamai reformok

„Obama háborúja, az ő szocializmusa nem a republikánusok és a vagyonosok ellen irányul. Ez támadás minden amerikai egyén szuverenitása ellen, akik nem hajlandók követni az ő torz, megvalósíthatatlan terveit.”³¹ (egy „teadélutános” vélemény)

A 2008 szeptemberében kezdődő gazdasági válság – amelyik hamarosan világválsággá vált – alapvetően megrendítette az amerikai állampolgárok bizalmát a politikai és gazdasági elitben. A két „W” (Washington és a Wall Street) iránti ellenszenv akkor tetőzött, amikor Bush 700 milliárd dolláros mentőövet nyújtott a bajba került bankok számára. A libertáriánus eszme hívei kezdettől ellenségesen fogadták a válság által kikényszerített intézkedést, amelyik meggyőződésük szerint az első lépés a szabad piac tönkretétele felé – az ő felfogásuk szerint a bankok sem érdemelnek több segítséget, kedvezményt, mint a kis- és középvállalkozások.

2009. január 24-én a *Young Americans for Liberty* nevű szervezet „teadélutánnal” egybekötött tiltakozó akciót tartott Washingtonban az újonnan beharangozott adók ellen. A tiltakozók közül többen indián öltözetet viseltek, emlékeztetve az 1773-as bostoni teadélutánra, amikor amerikai hazafiak a brit teatörvény elleni tiltakozásul a tengerbe szórták a Brit Kelet-Indiai Társaság hajóinak tearakományát.³² Ez is alátámasztja azt az elméletet, hogy a mozgalom névválasztása a bostoni eseményre utal, és kifejezi, hogy a Tea Party magát az amerikai szabadságjogok védelmezőjének tekinti.³³ Több városban mintegy 300 teadélutánt rendeztek, amelyet Peter Ferrara politikai elemző és publicista „teadélutános forradalomnak” nevezett. 2009. február 16-án egy középiskolai tanár és blogger, Keli Calender szervezett tüntetést, tiltakozva az Obama-adminisztráció gazdasági mentőcsomagja ellen.³⁴ A tüntetések jelezték, hogy az amerikai polgárok egy részének elege van abból, hogy a szövetségi kormány a középosztály adójából akarja stimulálni a gazdaságot, és megsegíteni a bankokat és a jelzáloghitelesek.

A teadélutánokkal egybekötött tiltakozó akciókból egy új mozgalom született a Republikánus Párt háttországában: a Tea Party. A Tea Party a szabadság libertáriánus értelmezésének alapján áll, és az „Obamacare”, vagyis a kötelező egészségbiztosítás iránti ellenszenvét a „szocializmus” fogalmába sűríti bele: a mozgalom tagjai, szimpatizánsai Obamát szocialistának, a Demokrata Pártot pedig szocialista pártnak minősítik.³⁵

³¹ „Obama’s Socialism”. *Tea Party Tribune*, 2012. január 28.

<http://www.teapartytribune.com/2012/01/28/obamas-socialism/>, internetről letöltve: 2013. december 6.

³² Neil St. Clair: „A »tea party« to protest Paterson’s taxes”. *Central News*, 2009. január 24.

<http://centralny.twcnews.com/content/132356/a--tea-party--to-protest-paterson-s-taxes/>, internetről letöltve: 2013. december 6., Sellers-May-McMillen: i.m. 57.

³³ A mozgalom nevééről és eszmetörténeti gyökereiről, valamint a bostoni teadélután történelmi háttéréről ld. Jill Lepore: *The Whites of Their Eyes: The Tea Party’s Revolution and the Battle over American History*. Princeton University Press, 2010. 77-79. o.,

Unger Anna: „It’s Party Time”. *Magyar Narancs*, 2010. szeptember 2. <http://magyarnarancs.hu/kulpol/amerika/jobbszele-its-party-time-74481>, internetről letöltve: 2012. szeptember 10., Paár: i. m. 24-28. o.

³⁴ Jonathan Alter: *Az ígéret. Obama első elnöki éve*. Geopen, 2010. 352.

³⁵ „Obama’s Socialism”. *Tea Party Tribune*, 2012. január 28.

<http://www.teapartytribune.com/2012/01/28/obamas-socialism/>, internetről letöltve: 2013. december 6.

A Kongresszusban az első kamara, a Képviselőház 232 republikánus tagjából 30-40, a Szenátusban négy fő tekinthető „teadélutánosnak”. Befolyásuk nem abban áll, hogy tagjai a szövetségi törvényhozásnak, hanem a mögöttük álló grass-roots tömegmozgalom, és az arra szerveződő szubkultúra szervezettségében. Két tekintetben is előnyös a kongresszusi teadélutánosoknak a mögöttük álló mozgalom. Aktivisták tízezreit tudják mozgósítani, akik szükség esetén nem riadnak vissza attól, hogy erkölcsi zsarolással nyomást gyakoroljanak a többi republikánus képviselőre. Másrészt a tömegbázis lehetővé teszi számukra, hogy megőrizték a függetlenség látszatát a válság hatására gyűlöltté vált pénzügyi, gazdasági lobbiszervezetektől.³⁶

A Tea Party véleményvezéreinek verbális agressziójával, Obama hazafiságának, kereszténységének és amerikai születésének megkérdőjelezésével, az elnökre tett rasszista utalásokkal sokakat taszított az Obamacare iránt szkeptikus konzervatívok táborában is.³⁷ A legnagyobb hibát azonban 2013 októberében követték el, amikor a Kongresszus teadélutánosai Ted Cruz szenátor vezetésével kis híján pénzügyi válságba sodorták az Egyesült Államokat, ugyanis az adósságplafon felemelését az egészségügyi reform korrekációjához, valamint a libertariánusok fülének kedves adócsökkentéshez, és a szövetségi kormányzat kiadáscsökkentéséhez kötötték. A teljes politikai tábor felháborodott azon, hogy a teadélutános honatyák képesek lennének egy ilyen „árukapcsolás” révén az országot pénzügyi válságba lökni, csak azért, hogy megakadályozhassák az egészségügyi reformot.³⁸ Charles Krauthammer konzervatív publicista egyenesen úgy nyilatkozott, hogy „együtt érzőbb Obama álláspontjával, amelyik a jóléti állam megteremtésére törekszik, mint a Tea Party álláspontjával a korlátozott kormányról és az egyéni szabadságról.”³⁹

A gazdaság

A Tea Party az adócsökkentést minden problémára gyógyírnak tekinti. A Newt Gingrich által készített tervezet a személyi jövedelemadó 25%-os, a szövetségi vállalkozási adók 35%-os csökkentését, valamint az örökösödési illeték eltörlését irányozta elő.⁴⁰ A Tea Party egyik fő követelése a szövetségi kiadások csökkentése, az államháztartás egyensúlyának biztosítása. Peter Ferrara úgy vélte, hogy az Obama-adminisztráció drasztikusan, akár a GDP 40 vagy 50%-a mértékéig növeli majd a kiadásokat, a szövetségi, állami és helyi kiadások pedig együttvéve

³⁶ „Mi lesz veled, Tea Party?” *Euronews*, 2013. október 16.

<http://hu.euronews.com/2013/10/16/mi-lesz-veled-tea-party/>, internetről letöltve: 2013. december 5.

³⁷ Alter: i. m. 353., Zack Beauchamp: „How Racism Caused The Shutdown”. *Thinkprogress*, 2013. október 9.

<http://thinkprogress.org/justice/2013/10/09/2730651/how-racism-caused-the-shutdown/>, internetről letöltve: 2013. december 1.

³⁸ „Republican Civil War Erupts: Business Group v. Tea Party”. *Bloomberg*, 2013. október 18.

<http://www.bloomberg.com/news/2013-10-18/republican-civil-war-erupts-business-groups-v-tea-party.html>, internetről letöltve: 2013. december 5.

³⁹ „Krauthammer more sympathetic to Obama’s statism than Tea Party’s limited gov’t”. *National Review*, 2013. október 26.

<http://www.breitbart.com/Big-Government/2013/10/26/National-Review-Krauthammer-More-Sympathetic-to-Obama-s-Statism-than-Tea-Party-s-Limited-Gov-t>, internetről letöltve: 2013. december 1.

⁴⁰ Peter Ferrara: „The Tea Party Revolution. The fight for economic freedom begins today”. *The American Spectator*, 2009. április 15.

<http://spectator.org/articles/41781/tea-party-revolution>, internetről letöltve: 2013. november 27.

eléri a 60%-ot.⁴¹ Ferrara és mások ezt a túlköltekezést, valamint az államadósság növekedését katasztrófának tekintik egy szabad országra nézve. Nem véletlen, hogy a Tea Party elsődleges céljai közé tartozik a fiskális fegyelem.⁴²

Mindezt érthetővé teszi, hogy a teadélutánosok egyik jellemzője a társadalom átlagánál nagyobb mértékű gazdasági pesszimizmus: 54%-uk „nagyon rossznak” tekinti az amerikai gazdaság helyzetét (a teljes népességben ez az arány 34%-os), 58%-uk gondolta úgy, hogy Amerika a legjobb éveit 2009 után maga mögött hagyta (országos arány: 45%).⁴³ 92%-uk vélekedett úgy, hogy Obama szocialista (országos arány: 52%), de harmaduk Obamát a Wall Street „ügynökének” tekintette – ami jól jelzi, hogy a teadélutánosok számára a „szocialista” és a „Wall Street” a két legnegatívabb hívószó.⁴⁴

Elsőre furcsállhatnánk, hogy egy kapitalizmus-párti mozgalom támogatói számára a pénzvilág központja negatív csengésű. Azonban figyelembe kell venni, hogy a libertariánus értékrendben a kapitalizmus a szabad emberek egyezkedésének kerete – viszont ebbe a bankok részére nyújtott gazdasági mentőcsomag már nem fér bele, hiszen azzal a kormányzat beavatkozik a versenybe (a verseny logikája szerint ugyanis a kormánynak hagynia kellett volna a bankok bedőlését, és ezzel utat engedni a piac „öntisztulásának”).

Az egészségügy

A nyugati világ államai közül az Egyesült Államok az egyedüli, amelynek az egészségügyi rendszere döntő mértékben az öngondoskodáson alapul. Ebből fakadtak azok az anomáliák (növekvő kiadások, 30-47 millió egészségbiztosítás nélküli amerikai, a szolgáltatásokhoz való egyenlőtlen hozzáférés), amelyek számos elnököt ösztönöztek az egészségügyi rendszer reformjára. Barack Obama nehéz feladatot vállalt magára az egészségbiztosítás rendszerének átalakításával, hiszen az – Trumantól kezdve Nixonon keresztül Clintonig – egyetlen elődjének sem sikerült. Obama számára azonban némi reménységet nyújtott hihetetlen népszerűsége, amely mögött a „roosevelti koalíció” helyreállítása állt.

Az egészségügyi reform iránti teadélutános ellenszenv levezethető a libertariánusok monopólium-ellenességéből: az „Obamacare” révén egy állami biztosító lépne be a sokféle versengő magánbiztosító által dominált egészségbiztosítási piacra, s idővel ellehetetlenítené a magánbiztosítókat. A teadélutános tömeg úgy érzi, joggal kell tartania attól, hogy ennek az

⁴¹ Peter Ferrara: „The Tea Party Revolution. The fight for economic freedom begins today”. *The American Spectator*, 2009. április 15.

<http://spectator.org/articles/41781/tea-party-revolution>, internetről letöltve: 2013. november 27.

⁴² Ld. „Marketplace of democracy will abolish the Tea Party”. *The Morning Call*, 2013. október 18. http://articles.mcall.com/2013-10-18/opinion/mc--tea-party-democracy-web-20131018_1_tea-party-movement-voters-republican-party, internetről letöltve: 2013. december 6., The Georgia Tea Party. <http://www.thegeorgiateaparty.com/about/>, internetről letöltve: 2013. december 6.

⁴³ Edward Ashbee: „Bewitched – The Tea Party Movement: Ideas, Interests and Institutions”. *The Political Quarterly*, Vol 82., No. 2. (2011), 157. o.

⁴⁴ Unger Anna: „It’s Party Time”. *Magyar Narancs*, 2010. szeptember 2., http://magyarnarancs.hu/kulpol/amerika_jobbszele_-_its_party_time-74481, internetről letöltve: 2012. szeptember 10.

állami biztosítónak az árát magának kell megfizetnie (az adójával), miközben a kötelező alapszintű egészségbiztosítás révén nem a középosztály, hanem a legszegényebbek járnak jól.⁴⁵ E ponton csatornázódik be a Tea Party ideológiájába a hagyományos 19. századi individualizmus, amely szerint minden egyén képes tenni saját sorsa jobbra fordulásáért, és az állam (pontosabban a szövetségi kormányzat) nem gyámkodhat az egyéneken. A teadélutánosok véleményét kifejezi a *Tea Party Patriots* szervezet honlapja: ha az egyénekre bízunk a választást, ők a legjobb szolgáltatást fogják választani a piacon (más kérdés, hogy ez, bár elméletben igaz is lehet, nem ad választ arra, hogyan lépne be a „piacra” az a 30-47 millió amerikai, akiknek nincsen biztosításuk). Továbbá a teadélutánosok bíznak abban, hogy a magánbiztosítók közötti verseny „minőség-növelést és alacsonyabb árakat” eredményez.⁴⁶

Az egészségügyi reform elleni tiltakozást még színezi, hogy a Tea Party támogatói Hayek és Ludwig von Mises nyomán lehetetlen vállalkozásnak tekintik az állami tervezést. Tehát a kötelező egészségbiztosítással nemcsak az a problémájuk, hogy az a szövetségi kormányzat befolyásának kiterjesztését jelenti, és pénzbüntetéssel köteleznék a polgárokat az állami alapszintű egészségbiztosításba való belépésre (amelyet kétszeresen is a szabadság megsértésének tekintenek – egyrészt kötelező jellege, másrészt a büntetés lehetősége miatt). Ráadásul az államot alkalmatlannak tekintik arra, hogy a polgárai egészsége felett őrködjön.⁴⁷ Ebből a morális-filozófiai alapállásból csaknem lehetetlennek tűnik a párbeszéd a libertariánus és az obamai demokrata oldal között.

Következtetések

A Tea Party elutasítja a jóléti államot, vagyis – ahogyan a teadélutánosok nevezik – a „szocializmust”. Bár sokan szélsőjobboldalinak vagy ultrakonzervatívnak tekintik a Tea Party-t, a mozgalom elvei és programja (egyéni szabadság és piac védelme, közvetlen demokratikus formák – népgyűlések, referendumok – preferálása, a kisvállalkozói szabad verseny kapitalizmus képviselése, adó- és kiadás-csökkentés) az amerikai történelemben nagy hagyományokkal rendelkező libertariánus értékrendet képezik le. A Tea Party-t nem tudjuk kellően értékelni, ha nem vesszük figyelembe az ország föderális berendezkedését (amelyik a szövetségi kormányzat és a tagállamok jogosítványainak szigorú körülhatárolásán alapul), és a történelmi körülményekből fakadó, az amerikai társadalom által kétszáz éve vallott mítoszokat („lehetőségek országa”, „rongyokból a gazdagságba”). Ez utóbbiak hosszú ideig olyan tudatformáló hatással bírtak, hogy képesek voltak enyhíteni, vagy legalábbis elfogadtatni az amerikai kapitalizmus egyenlőtlenségeit. E kettő kapcsolódik össze a Tea Party mozgalomban, amelyik egy idealizált, bár hosszú történelmi metszetben valós alapokon nyugvó Amerika-képhez ragaszkodik (a nép és a tagállamok nagyfokú önállósága a központi hatalomtól, az

⁴⁵ „Ha iparágról iparágra haladva felszámoljuk a versenyt, ezzel csak a fogyasztót szolgáltatjuk ki az olyan közös monopolista tevékenységnek, amelyre a legjobban szervezett iparágak tőkései és munkásai együttesen képesek.” Hayek: i. m. 69.

⁴⁶ <http://www.teapartypatriots.org/resources/health/internetrol> letöltve: 2013. december 8.

⁴⁷ „Obama’s Socialism”. *Tea Party Tribune*, 2012. január 28.

<http://www.teapartytribune.com/2012/01/28/obamas-socialism/>, internetről letöltve: 2013. december 6.

egyéni szabadság európainál nagyobb mértéke, a szabad verseny mindennapos volta), és nem kér a szövetségi kormányzat szerepének növekedéséből.

A Tea Party támogatói feltehetően őszintén hisznek abban, hogy az egyének és az általuk megszervezett, ún. „grass-roots” közösségek, az egyházi és vállalkozói filantrópia alkalmasabbak a szociális kérdések megoldására, mint egy arctalan állami bürokrácia. Itt visszaköszön a jóléti állam individuál-liberális kritikusaik az a tévedése, hogy hajlamosak a jóléti államot csupán a pillanatnyi anyagi hiányok megszüntetését célzó eszköznek tekinteni, és elfeledkeznek a széles körű biztosítási rendszer létrehozására szolgáló funkcióról, amelyik pusztán öngondoskodásra és filantrópiára alapozva nem – vagy legalábbis nehezen – helyettesíthető (hiszen az államnak a társadalom egészére vonatkozóan több információ áll rendelkezésére, mint az egyéneknek).

Az Obama-adminisztráció az egészségügyi reform révén jelentős lépést tett a jóléti állam irányába, de nyilvánvaló, hogy ez további tiltakozásokat generál a végletesen polarizált társadalomban.